

N:o 5/-30

LAGUTSKOTTETS betänkande N:o 5/-30 i anledning av landstingsmannen Gösta Söderlunds m.fl:s petition angående åtgärder för förtydligande av § 23 lagen om självstyrelse för Åland, given den 6 maj 1920.

Landskapets inkomster och utgifter hava uppdelats å en ordinarie och en extra ordinarie inkomst- och utgiftsstat. Till den senare hava såsom inkomster hänförts de s.k. grundskattemedlen eller det påräknade vederlaget för desamma ävensom inkomsterna från statens under landskapets förvaltning ställda jordegendomar, enär såväl grundskattemedlen som inkomsterna från jordegendomarna ansetts såsom landskapets enskilda medel, beträffande vilkas användning redovisningsskyldighet icke föreligger. Frågan om landskapets rätt i förstnämnda avseende är numera löst. I det senare hänseendet råder åter meningsskiljaktighet mellan landstinget och landskapsnämnden å den ena sidan samt Ålandsdelegationen å den andra, i det att Ålandsdelegationen, dock icke enhälligt ansett berörda inkomster, i den mån de icke skäligen tagas i anspråk för respektive jordegendomars behöriga skötsel. böra observeras vid de periodiska skatteutjämningarna.

Då Ålandsdelegationen till ifrågavarande spörsmål intagit nämnda ståndpunkt, har delegationen givetvis ansett sig böra pröva skäligheten av de kostnader, som landskapet nedlagt å jordegendomarna, eller med andra ord sättet att förvalta desamma.

För så vitt utskottet riktigt uppfattat petitionens syftemål avserdensamma, icke blott godkännande av sättet för Meranämnda inkomsters bokförande, utan även förverkligandet av landskapets rätt till desamma.

Enligt § 23 i lagen om självstyrelse för Åland tillkommer landskapet nyttjanderätten till ifrågavarande jordegendomar. Närmare föreskrifter angående utövande av denna förvaltning har utfärdats genom förordning den 20 september 1923. Enligt sagda förordning skola de däri nämnda jordegendomarna, som av landskapet tillträtts den 1 januari 1924, förvaltas på villkor, som av förordningen närmare angivas. Dessa villkor föreskriva intet beträffande användningen av inkomsterna från jordegendomarna, än mindre om nettoavkastningens disponerande. Ej heller kan från dem utläsas någon redovisningsskyldighet för influtna medel. Landskapet åligger enligt desamma endast att behörigen hävda och sköta lägenheterna med hänsyn till de

ändamål, för vilka de av landskapet nyttjas, vid äventyr av ersättningsskyldighet för vanhävd. Härtill kommer landskapet, om jordegendom återgår till statsverket, skall erhålla ersättning för å densamma verkställda nyodlingar, jordförbättringar m.m.

Med hänsyn till förenämnda rättigheters och skyldigheters allmänna tur anser utskottet, att landskapet bör hava rätt att utan intrång bestämma om sättet för jordegendomarnas förvaltning samt att landskapet utan redovisningsskyldighet bör få disponera avkastningen från jordegendomarna, icke blott den del, som för lägenheternas skötsel tages i anspråk, utan även överskottet. Detsamma måste anses gälla om ersättning som vid avträdande av jordegendomar skall tillfalla landskapet.

Då landskapet emellertid icke kommit i åtnjutande av denna rätt måste de åtgärder vidtagas för förverkligandet av densamma. Utskottet får därför för landstinget vördsammast föreslå.

att landstinget med godkännande av petitionärernas hemställan ville uppdraga åt landskapsnämnden att till detta landstings höstsession inkomma med motiverat förslag, antingen till ändring eller förklaring av § 23 i självstyrelselagen eller till andra åtgärder, som avse förverkligandet av landskapets rätt att utan redovisningsskyldighet använda inkomsterna från statens jordegendomar.

Mariehamn den 26 februari 1930.

På lagutskottets vägnar:

Torsten Rothberg

Axel Kuffschinoff

Uti ärendets behandling hava deltagit landstingsmännen: Rothberg, Rosenblad, Johannes Eriksson, August Nordlund och Viktor Strandfält.